

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru
gazeta_zamanКЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

«Къабарты-Малкъар Республика кыралгъанлы 100-жыллыгына» деген эсгерю майдалны тохташдыруну юсюнден
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республика кыралгъанлы 100-жыллыгы бла байламлы **бегим этеме**:

1. «Къабарты-Малкъар Республика кыралгъанлы 100-жыллыгына» деген эсгерю майдалны тохташдырырга (мындан ары – эсгерю майдал)

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу борчу этиледи:

Эсгерю майдалны юсюнден болумну, эсгерю майдалны жазылуун эмда суратын, эсгерю майдалга берилген удостоверенияны бланкыны юлгюсюн жарашдыруу эмда къабыл кёрюрге берю ишни кыуаргъа;

Къабарты-Малкъар Республиканы республикалы бюджетинден эсгерю майдалны тохташдыруу бла байламлы кыоранчлагъа ача бёлюнюрюн жалчытыргъа.

1. Бу Указ басмаланган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы
Башчысы **К. КОКОВ**
Нальчик шахар, 2021 жылны 4 августу, №90-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы
кырал саугъалары бла
белгилеуню юсюнден
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Кырулуш бёлюмню айнытыугъа кыйын салгъанлары эмда кёп жылланы бет жарыкылы урунганлары ючюн

сыйлы атла атаргъа:

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы архитектору»

БЖАХОВ Музаир Исмаилович - бийик билим берген «Х.М.Бербеков аты Къабарты-Малкъар кырал университет» федерал кырал бюджет билим берю учрежденияны Архитектура, кырулуш эмда дизайн институтуну архитектура проекле салыу, дизайн эмда декоратив-прикладной искусство жаны бла кафедрасыны доцентине,

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы кырулушчу»

АЗУБЕКОВ Мурад Талибович - Элбрус муниципал районну жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасарына

КЕШТОВ Валерий Алиханович - чекленген жууаплылыгы болган «ВАК» обществовону директоруна

КОДЗОКОВ Заур Султанович - чекленген жууаплылыгы болган «Строй-К» обществовону генеральный директоруна

МАГАРАМОВ Абдунасир Низамович - «Пролетарный кирпич заводу» ООО-ну баш инженерине.

Къабарты-Малкъар Республиканы
Башчысы **К. КОКОВ**
Нальчик шахар, 2021 жылны 5 августу, №91-УГ

ПАРЛАМЕНТ

Мындан ары тамамланыллык ишле белгиленгендиле

КъМР-ни Парламентинде жамаут советни жыйылыуунда кыуару соруулагъа кыралгъанды.

Ишни башлардан алгъа советни башчысы **Бечелланы Илиясны** айтханы бла жыйылгъанла ауушхан коллегалары Радий Жируговну бла Роберт Шогеновну бир минут шумсуз сюелип эсгергендиле.

Бечелланы Илияс билдиргенича, жамаут советни болумуна тийишлиликде, быйыл майда бу консультация-кенгешчи органы кыуаумуна **Владимир Гугов** бла **Азик Токмаков** кийирилгендиле.

Кенгешге къатышханла Владимир Гуговну сынауун, билимин белгилеп, аны советни башчысыны орунбасарына сайлагъандыла. Владимир Гугов Къабарты-Малкъар кырал университетни бошагъанды, тарых эм экономика жаны бла билим алгъанды. КъМР-ни Парламентини 1-чи, 2-чи эмда 5-чи чакырылыуларыны депутатына сайланганды. Промышленность, транспорт, связь эм жол мюлк комитетте башчылык этгенди.

Азик Токмаков а экономиканы соруулары жаны бла комиссияны кыуаумуна кийирилгенди.

Жамаут советни жылны ахырына дери ишни планы къабыл кёрюлгенди. Ол санда эки жыйылыу бардырыллыкды, алада РФ-ни Суу кодекси республикада къалай толтурулганына кыраллыкды эмда сабий эм жаш тёлю жамаут организацияланы ишлери сюзюлюкдюле. Дагъыда республикалы законланы иглендириуге, Парламентни контроль-аналитика ишине къатышыргъа да белгиленеди.

Ахырында Бечелланы Илияс коллегаларын вакцина салдыргъа чакыргъанды.

- Ол артыкъда магъаналыды. Коронавирусу индиялы тюрюсю ачыкъланган регионладан келгенле бардыла. Бу вирусдан бакъгъан а кыйынды. Жашаудан багъалы жукъ да жокъду, кесигизни, жууукъларыгъызны да сакълагъыз,- дегенди ол.

КъМР-ни Парламентини
пресс-службасы.

Тутушууда, боксда, гимнастикада да – россейлиле эм кючлюле

Токиода Жай Олимпиаданы 14-чю кюнюнде атлетле майдалланы 29 комплекти ючюн эришгендиле. Бизни спортчула эки алтын, бир кюмюш бла юч доммакъ майдал кытып, эсепде бешинчи жерге кётюрюлгендиле.

Таякъ бла секириуде дуняны чемпиону Анжелика Сидорова уа Оюнлада «алтындан» бир атламда къалгъанды. 4,85 метр эсеп бла ол экинчи жерге чыкъгъанды. Ол 4.90 метрге эки кере секирип кёргенди. Алай бу бийиклики алалмагъанды, артада анга дагъыда беш сантиметри кюшарларын тилегенди, алай аны да ёталмагъанды.

Боксчуларыбыз да кыуандыргъандыла. Алтын майдалны Альберт Батыргазиев алгъанды. Ол, 57 килограммгъа дери ауурлукъ кыуаумда сермеше, финалда америкалы Дюк Дюк Рэганны хорлагъанды. Ызы бла Глеб Баки (75 кг.), жарым финалда бразилиячы Эберт Консейсау Суозеге кытдырып, ючюнчю жерге чыкъгъанды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТОКЮ 2020

ТВ
Телерадио
БЫЙЫКЪ 5-8 бетле

Кырулуш

Сынам, усталыкъ да таукел атларгъа онг береди

4 бет

Альпинизм

Тау тёшеле батырлагъа бла жигитлеге бойсуналгъа

9 бет

Абаан тёлю

«Жюрегинг кыуанса, жырлап къояса»

Нёгерланы Лейяны назмуларын мен Интернетни хайырындан эшитгенме. Бек жаратханма, сорушдуруп, аны тапханма. Сора телефон бла ушакъ бардырганма.

10 бет

8 АВГУСТ – КЪУРУЛУШЧУНУ КЮНЮ

Сынам, усталык да таукел атларгъа онг бередице

Россейде жыл сайын августну экинчи ыйык кюннде Къурулушчуну кюнню белгиленеди. Бу байрамгъа жоралап, жер-жерледе хайырланыууға жангы объекте берилуочюдюле: школла, больницала, кёпюрле, юйле. Кырал да кеси жанындан бу бөлүмде урунганланы белгилейди, айырмаланы саууалайды, кыуанчланы тубешиуле кыраиды.

Тикаланы Абдуллахны жашы Мурат кырулуш бөлүмде кыармашып башлаганлы кёп жыл болады. Бир кезиуледе ол монтажник болуп, кыоркыуусулуккуну жалчытхан системаланы орнатуу бла кюрешип да турганды. Сынам алганындан сора уа, бир он жыл мындан алгъа энчи организация ачып, аны бла аллай системаланы тюрлю-тюрлю объектеде орнатуу, кыоркыуусулуккуну саулай - комплекс халда жалчытыуу бла кюрешеди. Андан сора да, жашау журтлагъа, кырал учрежденияланы мекамларына ремонт да этеди.

Башлаган кезиуде Мурат РусГидро компанияны объектеринде бир нен-

зелерин, инженер коммуникацияларын (таза суу, электрокюч) алышып, отоуларын, кыабыргаларыны тышын сюртгенбиз, бирлеринде арбаларын да жангыртханбыз. Шахарны администрациясы, ол учрежденияланы башчылары да этген ишибиз бла ыразы болуп кыалгандыла», - дейди Мурат.

Барындан да бек Зарамаг ГЭС-де ишлегени эсинде кыалганын белгилейди ол. Бу станция Шимал Осетиядады, кеси да таулада. Аны себелли анда кыйынырак болганды. «Жери - тау тикле, кыаала. Аны бла кыалмай, жолу да кыйын. Ишни кесине да бек кыаты излемле бар эдиле. Сёз ючюн, биз орнатхан (кыоруулау объект) он балл жер тибуну чыдаргъа керек эди. Эсге салсам, ол жаны бла андан бийик излем болмайды. Компанияны келечилери келип кыарагандарында: «Сиз мында кыалай ишляласыз?» деп сейирге кыалган эдиле. Кыыйын болсада, ол манга бек иги сынам бергенди. Ансыз да болмайды ише. Айный барыгъа сие эсенг, кесинги жангы затлада сынаргъа, таукел атламла этерге керекди», - дейди жаш.

Бизни республикада Зарагиде ГЭС-де кыоркыуусулук системаны да толусунлай Мурат орнатханды. Анда кыутхарыуучу мекамны да ишлегенди.

«Саулай айтханда, бизни республикада гидроэлектростанцияланы кёбюсюнде ишлеге кыатышхана. Ахыр кере Огъары Малкыарда гитче ГЭС-ни кыорулушуна. Анда да аллай мекам орнатханды, сигнализациясын жарашдырганбыз, оптоволоконный сеть да созгандыбыз», - дегенди ол.

Кыоркыуусулук жаны бла излемле

жылдан-жылгъа кючлене баргандарын белгилейди Мурат. «Аллай объекте Росгвардия кыорулайды. Излемлени ол чыгарады, бек кыаты кыараиды», - дейди ол.

Жашы организациясында ишчилери барды, ол санда инженери, тендерле жаны бла эм башха специалистлери да. Керек болса, бир-бир объектеде тышыннан да адам алады. «Тюзюн айтханда, шёндю иги специалистни тапхан кыйынды. Таматара кы тёлү билимли болурму эди деригим келеди. Айтырыгым а алайды: окуулу, ишин тынгылы билген, анга жууаплы кёздөн кыараган адамгъа не заманда да сурам уллу боллуккыду. Мен кесим да объектеге терк-терк барама, адамларым жетишмеселе, кесим да кыатышама, керек болса, кыайсы ишден да артха турмаймы», - деп белгилегенди.

Ахыр эки жылны ичинде кыорулуш материалланы багъалары бек ёсгени эшитмеген хазна адам болмаз. Аны юсюндөн Мурат былай дейди: «Бирлериники эки-юч кереге окууна кёбейгендице. Сёз ючюн, агъачха, темирге. Былтыр жаз башында мен бир тонна арматураны 35-40 минг сомгъа алыучу эдим. Шёндю уа ол 85-90 минг сом турады. Кесинг кёре аны башхалыгын. Ол кыору бизде угъай, башха жерледе да алайды.

Хатасы кыорулуш бла кюрешген кимге да жетеди. Юлгоге быллай шарт келтирмей: былтыр бир объект сюерге келишим этгенме. Ишни башлаган кезиуде уа материалланы багъалары кётюрюледи. Ахырында файда тошюргени кыой, ишими да тынгылы этип, кыоранча кыалып, алай кетгенме андан. Шёндю кёп жерледе энтта да эски багъала бла

Тикаланы Мурат.

ишлерге чакырадыла. Бу кюнде эки-юч жерден кел, эт деп да сёлешгендице. Алай мен ары баргандан не хайыр...»

Ушакъ нёгерибиз башха регионлада да ишлегенди. Былтыр Кыарачай-Черкесде талай кёп фатарлы юйге тынгылы ремонт этгенди. Алада жылыуу бла жалчытхан сетлени, суу быргылыны, ток ызланы жангыртханды. Ставрополь крайда аэропорту кыоркыуусулуккуну комплекс халда жалчытхан системаны да ол орнатханды. Краснодар крайда Усть-Лабинскде электрокюч ызланы тартыуу бла да кюрешгенди. Кёп жерледе кыармашханды, алай барында да ишин жарык бети, тынгылы, арта бир жаны бла да сёз жетмезча алай толтурганды.

Шёндю уа Кыарачай-Черкес Республикада Красногорск ГЭС-де ишлейди. Андагы объектни келир жылны ахырына дери бошаргъа керекди. «Кесинги атынги иги бла айтдырсанг, арта ишинге иги болады. Бир-бирледе башхаланы излемей, энчи сени чакырадыла, ышанадыла, базынадыла», - дейди.

Кыайсы бөлүмдеча, кыорулушда да излемле, жорукъла тюрлене барадыла. Жаш анга: «Арт жыллада аз-маз женилирек болганды дерге боллуккыду. Ол игиди. КъМР-ни кыорулушчуларыны Союзу (биз да ары киребиз) болушадыла, бу сферада кыармашханлагъа кёз-кыулакъ боладыла, тап ишлемеген организацияланы рынокдан кетередице. Излемле кючленгени бла бу ишни кёлпе кыойгандыла. Аны бла жууаплылык да иги болганды».

Тикаланы Муратны келир кезиуде оюмлары, умутлары кёлдюле. Иши асламысында сагъынылган системаланы сингириуу, кыоркыуусулуккуну жалчытыуу бла байламлы болгандылыкгъа, кыорулуш бла байламлы башха жумушланы тындырыгъа, не тюрлю мекамны да сюерге кыолундан келликди. Жууукъ кезиуде Псыгасуда жангы ГЭС ишленирикди да, анга да кыатышыргъа умутлуду.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ча кере ишлегенди. Алада контрол-жибериуу пунктла, буруула, сигнализация системала орнатханды. Башха объектеде да болганды, социал учреждениялагъа, кёп фатарлы юйлеге ремонт этиуу бла кюрешгенди. Ол санда Акъ-Сууда арта школгъа, Нальчикде Лермонтов атлы орамда сабий садикге да. «Алада башларын, тере-

Проектни хайыры бла – энтта да бир школ

Чегем шахарда «Кыбыла» микрорайонда эмда «Кавказны таласы» деген жашау журт комплексде жашагандыла тапкыгъа деп, ол тийреде жангы школ ишлене турады.

КъМР-ни Жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлуну ишлери жаны бла министерствосундан билдиргенлерине кёре, объектни кыорулушу «Билим беруу» миллет проектни чеклеринде бардырылады. Анга 340 миллион сом кыоратыллыккыды. Саулай

айтханда, школда 500 сабийге жер боллуккыду. Аны эки кыатлы мекамны билим беруу жаны бла излемлени барына да келиширикди, битеу керекли затла бла жалчытылынырыккыды.

Школну кабинетлеринде интерактив оборудование орнатыргъа дейдице. Анда дагыда компьютер класс ачарыккыдыла. Окыучула актив залда заманларын заууккы этдюрюрге боллуккыдула. Спорт бла кюреширча, эки тынгылы зал ишленирикди, тышында

уа футбол ойнаучу майдан боллуккыду.

Жангы учрежденияда кыоркыуусулуккуну жалчытыуу да тынгылы эс бургандыла. Анда от тошюуге кыажуу система эмда тегерегинде уа видеокамерала орнатырыккыдыла. Школ ачылганы бла шахарда быллай башха учреждениялада эки сменнге жюрюу кыаллыккыды, дегендице министерствода.

ОМАРЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Тау төппеле батырлагъа бла жигитлеге бойсунадыла

Минги тауну тийреси кыачыла кеп жокълагъан жерледен бириди. Аланы уа бек алгъа экибашлы Элбрус – Европада бек бийик тау – кесине тартады. Аны төппесине ёрлерге жыл сайын кесибизни кыралыбыздан, тышындан да мингле бла адамла келедиле. Да хау, алагъа мында бек уллу онгла бардыла. Ушба (4694 м.), Къукъуртлу (4634 м.), Тонгуз-Орун (4454 м.), Накра (4451 м.), Шхельда (4320 м.), Башыкъара (4241 м.) эм кеп башхала кыайсы кыачыны да сынаркъадыла.

Озгъан ёмюрюню отузунчу жылларына дери Элбрусха бир жолгъа кеп адам ёрлеген төре болмагъанды. Артдан-арта хал тюрленгенди – деменгили таугъа уллудан-уллу эс бурулуп башлагъанды. Кеп адам кыатышхан ёрлеуе да къураладыла. 1935 жылда жайда болган альпинидадагъа бир да болмагъанча кеп адам кыатышханды. Элбрусну төппелеринден бирин бойсундурургъа Къабарты-Малкъардан 638 адам таукел болгъанды. Ол жыл Европаны бек бийикдеги төппесине 2016 альпинист чыкъгъанды.

Совет аскерчилени жигитликери да къыралны тарыхына

киргенди. Ала 1943 жылны февраль айында, кыйын хауа болумлагъа да къарамай, деменгили тауну төппесине чыгып, фашист штандартланы андан атхандыла эмда СССР-ни байракъларын орнатхандыла.

1957 жылда июньда уа урушдан сора биринчи альпинидада ётгенди. Ол республикабыз Россейге кеси ыразылыгы бла къошулгъанлы 400 жыл толгъанына аталгъанды. Анга 348 альпинист кыатышханды. Арта уа аллай альпинидадала, тюрлю-тюрлю даталагъа жораланып, терк-терк бардырылгъандыла. 1967 жылда уа Октябрь революцияны журметине биринчи Элбруссидада ётгенди. Ол заманда Минги таугъа эки мингден аслам адам ёрлегенди.

Элбруссидадала Совет Союз чачылгъандан сора да бардырылып тургъандыла. 2019 жылда ол Элбрусха биринчи чыкъгъан адамгъа жоралангъанды. Ол заманда тауну кюнбатыш жанына ёрлеуге Россейни тюрлю-тюрлю жерлеринден, жууукъдагы тыш къыралладан да алтмыш чакълы бир адам кыатышханды.

Бююнлюкде деменгили тауну төппесине кеп кере чыкъгъанла

ны санап чыкъгъан окуяна кыйынды. Жаланда Элбрусдагы бийик-тау излеу-къутхарычу отрядда аллайыны онла бла санаркъа боллукъду. Рекордсменлени араларында Ёлмезланы Абдул-Халим бла Хаджиланы Аздор да бардыла. Ала, нальчикчи Карина Мезова да дуняда бек бийик тауну – Эверести да – бойсундургъандыла кеслерине.

Элбрус, ол тийредеги башха таула да кеслерине тартханы санлары азамайды. Жыл сайын альпинизм башланган кезиуде Минги тауну этеклерине ктуру Россейден угый, тыш къыралладан да мингле бла адамла келедиле, Европаны бек бийик тауна ёрлер ючюн. Арт жыллада излеу-къутхарычу отрядда эки мингден аслам къауум эсепте тшоеди. Аланы араларында тыш къыраллыла да аз тойолдиюле. Кыачылары саны 16 мингге жетеди.

Август-ноябрь айла бизни тау тийрелерибизде бийик төппелеге чыгыууну бек тап заманыды. Ала батырланы, гиртлиени, жигитлени сакалайдыла.

Анатолий ТЕМПРОВ.

Ёлмезланы Абдул-Халим.

Хаджиланы Аздор.

Карина Мезова.

Кёпге юйренгендиле, шуёхла да тапхандыла

«Къоркъуусулукъну школу 2021» жаш тёллю билим беруу проектни чеклеринде июльну ахырында – августуна ал кюнлеринде Шхельда альплагерни тийресинде альпинист юйрениуле халкъла аралы класслы къутхарычу Аккайланы Азнаурун башчылыгы бла бардырылгъандыла. Алагъа Орус география обществону (РГО), Къабарты-Малкъардан сора да, Россейни 8 регионундан жаш тёллю клубларыны келечилери кыатышхандыла. Ала барысы да общество алгъаракълада бардыргъан конкурсда хорлагъандыла, анга уа заякларын 220-дан аслам адам ийген эди.

Алай бла жаш кыачыла къалагъа, чыранлагъа ёрлерге, альпинист кереклени хайырланыгъа юйренгендиле, Къашхаташда бла Минги тауну этеклерине болгъандыла. Ахырында уа ВЦСПС атлы ауушха бла Курму таугъа 4050 метр бийикликке мингендиле эм жаш адамла «Россейни альпинисти» деген белгени мардасын толтургъандыла. Алагъа белгилерин эм

Къутхарычулары Россейли союзуну регион бёлмюню сертификатларын бла грамоталарын Къабарты-Малкъарны Курортла эм туризм министрствосунда къууанчы халда бергендиле.

Кыачылары алгъышлай, ведомствону башчысы Мурат Шогенцуков «Къоркъуусулукъну школу» эм туризм министрствосунда кыууанчы халда бергендиле. Ол проектке кыатышханы сынамлы, айтылыкъ альпинист Аккайланы Азнауур юйретгенин, аны усталыгы бийик багъагъа тийишли

болгъаны да белгилегенди. «Къоркъуусулукъну школу» деген проект Орус география обществону «Альгаир» жаш тёллю клубну башламчылыгы бла жай каникуллары кезиуиуде бардырыла. Аны башламчысы краевед, журналист эм клубну таматасы Мокъаланы Тенгизди. Проект Президент грантлары фондуну, РГО-ну, КъМР-ни Курортла эм туризм министрствосуну, Къутхарычулары Россейли союзуну регион бёлмюню, МЧС-ни Элбрус бийик-тау къутхарычу-излеу отрядыны, «Путешествие» компанияны себепликери бла толтурулады.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Ышангылы тенгинг жанында болса...

Хар инсанни да жашауунда бир мураты болмай къалмайды. Къашхатаучу Мокъаланы Муслим да сибий заманындан башлап Минги таугъа ёрлерге суююп ёсгенледенди. Алай бла бир ненча кюн мындан алгъа ол кесича ючеуленни къауумунда Элбрусну төппесине чыгып тшоенди.

КъМР-ни Альпинизмден бла туризмден федерациясыны президенти Ёлмезланы Абдул-Халим озгъан ыйыкъда Анастасия Лит-

болуп, мени ары элтирге хазыр эди. Алай мындан бир жыл алгъа саулугъум бла байламлы муратыма жеталмагъанма. Быйыл а

виновагъа, Залим Кайсиновха, Ахмед Хачетловха эм Мокъаланы Муслимге Минги таугъа чыкъгъанларына шагъатлыкъ этген сертификатланы бергенди. Къауумну Элбрусха чыгъаргъан терс къолчу жаш Теммоланы Рустамгъа уа Ёлмез улу энци ыспап этип, аныча жашлары болгъан халкъны тамблагы кюню барды, деп чертгенди. Ол да Абдул-Халимни къолундан шагъатлыкъ къагъытны алгъанды.

Жашланы алгъышларгъа уа Минги тауну этегине жууукълары, тенглериде да келген эдиле. Белгили къобузу Башияны Фатима алагъа къарачай-малкъар халкъны гимни болуп къалгъан «Минги тауну» макъамы бла тубегенди. Кызыу къарсла, жарык кёллююк а жыйылыуыга бютунда уллу къууат бергендила.

Ёлмезланы Абдул-Халим, сертификатланы берирден алгъа кесини къысха сёзюнде, Элбрусха ёрлеуи адамла бир затха жоралагъанларын эсге салып, ала уа бу жолууулукъгъа не себепден чыкъгъанларын сорганды. Таулу жашла, аз да сагъыш эте турмай, бу атламны аналарына атагъанларын айтхандыла. Жыйылгъанла аланы ол сёзлерине кызыу къарсла бла тубегендила.

Ахырында ала барысы да Ёлмезланы Абдул-Халим бла суратха тшоендиле. Биз а аны бла чекленип къалмай, Теммоланы Рустам эм Мокъаланы Муслим бла таугъа чыгыуыга хазырлануу къалай баргъаныны юсонден къысха ушакъ этгенбиз.

Мокъа улу айтангга кёре, ол былтыр да таукел болгъан эди Элбрусха ёрлерге. – Рустам къарындашым, не заманда да жол тамата

бир ыйык чакълы мында туруп, тюрлю-тюрлю бийикликке болуп, акклиматизация ётгенме. Бизни къауумгъа кирген башхала да ол халли. Гара-Башиде 3880 метр бийикликде бир ненча кюню тургъанбыз, – дейди Муслим.

Теммоланы Рустамны юсюнден айтханда, ол Минги тауну төппесин иги таныгъанлыкъгъа, жол кёрюзюкю болуп профессионал халда ишлемейди.

– Къарындашым Муслим ючюн тебиреген эдим бу жол. Аны мураты толурун суююп. Быллай атламны этерни аллында хазырланууну магъанасы бек уллуду да, анга аслам эс бёлгенбиз. Акклиматизациядан сора да, жашланы кюч-къарыуларын иглендириу болмагъанча керекли затды. Аны себелли биз ала бла бу тийредеги бийикликке чыгып, аланы жолгъа алай хазырлагъанбыз, – дегенди Рустам.

– Къарындашым сёлеспил: «Кел, энта да бир кёрейик», – деп айтып бошагъынчы, мен мында эдим, – деп коледди Муслим.

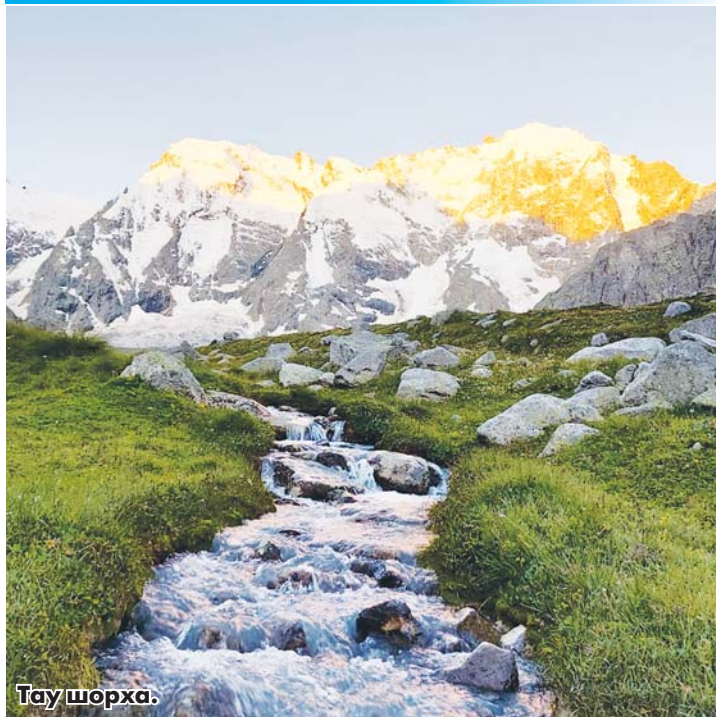
– Рустам, быллай жумушха таукел болур ючюн, саулукъдан сора, дагъыда не зат керекди?

– Тюссюз, саулукъсуз бу иште болмайды. Экинчиден а, мени ономума кёре, жанындагъа ышангылы тенгинг барса, жолунг да алай кыйын кёрюнемейди.

Алайды да, миллетибизни келечилери терк-терк Минги тауну төппесине чыгып, чынтты таулула болгъанлары кезиуиуде кере кергюзте, аналары да сыйларын кёре, атларын тарыхха жазгъанлары ёхтемлендириди.

ТАППАСХАЛАНЫ
Аминат.

СУРАТ ЭТЮД

Тау шорха:

ЗАКОНЛА

Физкультурачылары
кёллендирир муратда

Быйыл бешинчи апрельде чыгарылган 88-ФЗ номерли Федерал закон бу айны биринчисинде кюч алганды. Анга кёре НДС налогну төлеучюле, физкультура-саулукуландыруу жумушлагга этген кьоранчларыны бир кесегин кьайтарырга боллукьдула, дегендике Федерал налог службаны Кьабарты-Малкьарда бөлүмюнде.

Бу амал келир жылдан берилип башланырыкьды. РФ-ни Налог кодексине тийишлиликде, муну эмда башха налоглары юсю бла адамгга артха кьайтарылырга боллукь ачаны өлчөми 120 минг сом бла чекленеди. Гражданин аллай жумушла ючюн сабийлери не кьоранч этген эсе, аны да ары кьошаргга онг барды.

Ачаны налог органдан не да ишлеген жерден алырга боллукьду. Аны этерча З-НДС формада декларацияны берирге керекди. Анга уа физкультура-саулукуландыруу жумушлары хайырлангангьызыгга шагьатлыкь этген документлени эмда касса чекни кьошаргга.

Алары барын да налог органгга 2023 жылда биринчи январьдан сора жиберирге керекди. Ишлеген жеригизден а ачаны келир жылы ичинде кьайтарырга боллукьду. Закон бла праволу информацияны официальной интернет-порталында шагьрейленирге боллукьсуз. Аны адреси: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202104050039>.

УЛБАШЛАНЫ Мурат
хазырагьанды.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Бахсан ауузунда эски эл. 4. Сыйлы таш. 7. 3-4-жыллык кьой. 9. Аскер бөлүм. 10. Европаны бла Азияны бөлгөн суу. 11. Керексиз телесине сөлөшү. 12. Тахта көгөт. 15. Картоф кьурт. 17. Мюшкери. 18. Кьойну аллай кьалагына кьарап, боллукьну биледиле. 21. Кьышны аты. 23. Көп затха жарагьан дарман. 27. Чыпчык өтмөз кьала. 30. Ол не бу адамгга, ише аталуу. 32. Гитче минчакьчык. 34. Намазгга чакьыруу. 37. Алтайда ара шахар. 38. Эпосну жигити. 39. Аманлыкьчы жомакь адам. 40. Ёсю, жашнау. 41. Малкьар театры актрисасы Текуланы ... 42. Бизни эрттеги ата-бабаларыбыз булгарланы белгиле ханлары.

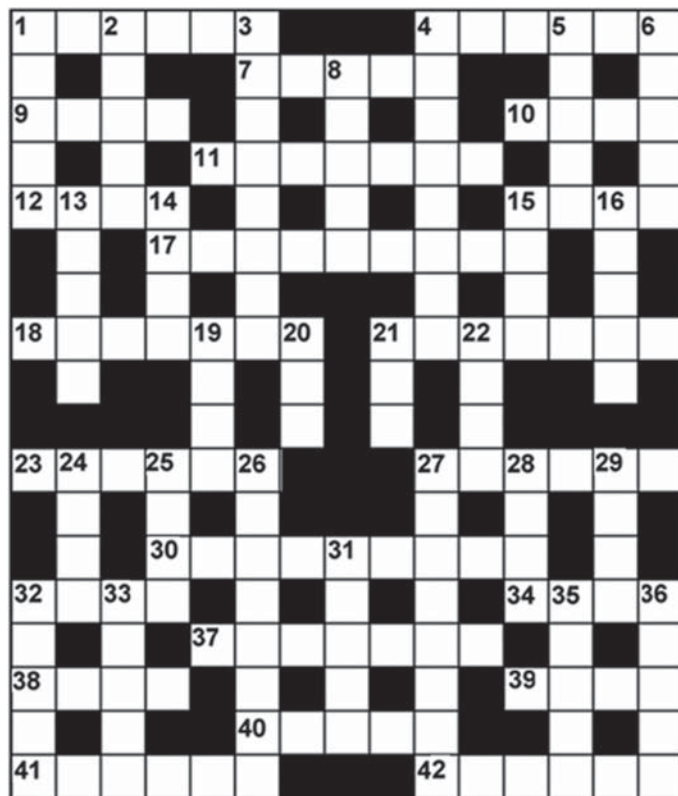
ЁРСИНЕ: 1. Буз тау. 2. Прибалтикада жашагьан адам. 3. Бир зат-

ны халын сөзле бла анылатыу. 4. Кьартла аны юсюнде тилек этедиле. 5. Бир затда чек. 6. Улуу чөгюч. 8. Ышангысыз адам. 13. Эшекни кюлде ююну. 14. Бахсан ауузунда жер аты. 15. Кьамиш аллай жерде ёседи. 16. Аяк кийим. 19. Гюл, кьызлагга да атайдыла алай. 20. Шыйхладан келген жарыкь. 21. Юйно чигинжиси. 22. Кьарачайда эл. 24. Осетинли. 25. Меккагга баргьанны аты. 26. Халаллыкь, жумушакьлыкь этиу. 27. Төлү бермезлик бугга. 28. Ауушханга этиледди ол. 29. Аны кёлү кьуруса да, гьур-гьуру кьурумайды дейдиле. 31. Дунияны тюрлендирген адам. 32. Суймеклик жырланы тюрлюсю. 33. Спортда кюрешиу, эришиуге хазырланыу. 35. Сыйдам дегенге чюйре келген сөз. 36. Терек.

ГАЗЕТНИ 91-чи НОМЕРИНДЕ
БАСМАЛАНГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 5. Жалдат. 6. Абазин. 10. Кьалам. 11. Олтан. 12. Сынчыкьлау. 15. Кьурман. 18. Кеппай. 19. Айрыкам. 20. Кьарааууз. 21. Мамырлыкь. 24. Акькулакь. 26. Сырпын. 27. Алатуу. 31. Чыганлыла. 33. Салма. 34. Булут. 35. Ананас. 36. Бамбук.

Ёрсине: 1. Азатлыкь. 2. Жубуран. 3. Бабас. 4. Мияла. 7. Малгьун. 8. Ахырлыкь. 9. Майдал. 13. Патчахлыкь. 14. Темирчиле. 16. Айдукьку. 17. Кьаратал. 22. Жубаныу. 23. Чырмау. 25. Жаулуку. 28. Кьырпакь. 29. Алабай. 30. Эмина. 32. Тулуку.

Учредитель: Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
КЬОНАКЬЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ ХАУА
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНИ УРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЬЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагга "КьМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикге кёре 19.00 сагьатда кьол салында. 20.00 сагьатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГАРГАНЛА:

Мусукаланы Сакинат - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Геляланы Валентина (1,2,3,12-чи бетле), Баллианы Феруза (3,4,10,11-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1217 экз. Заказ № 1744
Багьасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Налчик шахар,
Ленин атлы проспекти, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru